

Nirvāṇa Ṣaṭkam – Shankara's Six Verses on Freedom

Verse 1:

मनोबुद्ध्यहङ्कारचित्तानि नाहं

न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ।

न च व्योम भूमिर्न तेजो न वायुः

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ १ ॥

mano-buddhyahaṅkāra-cittāni nāhaṁ

na ca śrotra-jihve na ca ghrāṇa-netre |

na ca vyoma bhūmir-na tejo na vāyuh

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṁ śivo'ham || 1 ||

I am not the mind, intellect, ego or memory (the four aspects of what is known as Antahkarana). Nor am I (the five organs of perception) the ear, tongue, nose, eyes, (or skin), nor (the five elements) the space, earth, fire, air and water. I am pure Knowledge and Bliss, I am Siva, auspiciousness itself.

Verse 2:

न च प्राणसंज्ञो न वै पञ्चवायुः

न वा सप्तधातुर्न वा पञ्चकोशः ।

न वाक्पाणिपादं न चोपस्थपायु

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ २ ॥

na ca prāṇa-saṁjño na vai pañca-vāyuh

na vā sapta-dhātur-na vā pañca-kośaḥ |

na vāk-pāṇi-pādaṁ na copastha-pāyu

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṁ śivo'ham || 2 ||

I am indeed not the prana, (five vital airs), not the seven material components of the body and surely not the five sheaths or the organ of speech, the hand or the leg, and not the genital organ, nor the anus. I am of the nature of pure Knowledge and Bliss. I am Siva (the most auspicious), I am Siva.

Verse 3:

न मे द्वेषरागौ न मे लोभमोहौ

मदो नैव मे नैव मात्सर्यभावः ।

न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षः

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ३ ॥

na me dveṣa-rāgau na me lobha-mohau

mado naiva me naiva mātsarya-bhāvaḥ |

na dharmo na cārtho na kāmo na mokṣaḥ

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṁ śivo'ham || 3 ||

I have neither dislikes nor likes, neither greed nor delusion, neither pride nor jealousy. I have no duty to perform, nor any wealth to acquire, I have no craving for pleasures and the Self is never bound, so I have no desire for Liberation. I am of the nature of pure Consciousness and Bliss, I am all auspiciousness, I am Siva.

Verse 4:

न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं
न मन्त्रो न तीर्थं न वेदा न यज्ञाः ।

अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ४ ॥

na puṇyaṃ na pāpaṃ na saukhyaṃ na duḥkhaṃ

na mantra na tīrthaṃ na vedā na yajñāḥ |

ahaṃ bhojanaṃ naiva bhojyaṃ na bhoktā

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham || 4 ||

(I have) neither virtue nor vice, pleasure nor pain, the sacred chants, nor the pilgrimage; the scriptures nor the sacrificial rituals. I am neither the act of enjoying, nor the enjoyable object, nor the enjoyer. I am pure Knowledge and Bliss, I am Siva, auspiciousness itself.

Verse 5:

न मे मृत्युर्शङ्का न मे जातिभेदः

पिता नैव मे नैव माता न जन्म ।

न बन्धुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्यः

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ५ ॥

na me mṛtyur-śaṅkā na me jāti-bhedaḥ

pitā naiva me naiva mātā na janma |

na bandhur-na mitraṃ gurur-naiva śiṣyaḥ

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham || 5 ||

I have no fear of death, nor (have I) any distinction of caste. I have neither father, nor mother nor (even) birth, no relation, nor friend. For me there is no Guru and no disciple. I am pure Knowledge and Bliss, I am all auspiciousness, I am Siva.

Verse 6:

अहं निर्विकल्पो निराकाररूपो

विभुर्व्याप्य सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणाम् । ALT: विभुत्वाच्च सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणाम्

सदा मे समत्वं न मुक्तिर्न बन्धः ALT: न चासङ्गतं नैव मुक्तिर्न मेयः

चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ६ ॥

ahaṃ nirvikalpo nirākāra-rūpo

vibhur-vyāpya sarvatra sarvendriyāṇām | ALT: vibhutvācca sarvatra sarvendriyāṇām

sadā me samatvaṃ na muktir-na bandhaḥ ALT: na cāsaṅgataṃ naiva muktirna meyaḥ

cidānanda-rūpaḥ śivo'haṃ śivo'ham || 6 ||

I am devoid of dualities and am formless. I exist everywhere, pervading all the senses. I am always the same and (I have) neither freedom nor bondage. I am pure Knowledge and Bliss. I am auspiciousness, I am Siva.